

Få succes med faringsovervågning

Hjælp: Giv fødselshjælp, hvis der er for lang tid mellem grisene, så halveres antallet af dødfødte pattegrise i alle kuldnumre.

Konklusion

- Halver antallet af dødfødte grise ved systematisk registrering af fødte grise og rettidig fødselshjælp. Der findes ikke noget quickfix, som kan reducere antal dødfødte grise.

Af **Flemming Thorup, chefforsker, ft@seges.dk**

En so ligger ikke og presser på, hvis faringen går i stå. Man kan kun vide, at faringen er gået i stå, hvis der er for lang tid mellem to grise.

Søer farer helst, når der er ro i stalden. Derfor ses mange af faringerne udenfor normal arbejdstid. Hvis kun 20 procent farer, når faringerne overvåges, vil du kun redde 20 procent af de dødfødte grise, som potentielt kan reddes ved faringsovervågning.

Fakta

- En gris fødes med tre-seks presseveer. Herefter har soen ikke synlige veer. Så den presser ikke på, når den går i stå. Ved tjek hver halve time er sidste registrerede gris i gennemsnit født for 15 minutter siden. Hvis der ikke er født grise en halv time senere, er der gået 45 minutter uden grise, og så er det tid for fødselshjælp. Få mere viden om faringsovervågning i www.farestaldsguide.dk.

Så der bør være overvågning, også når der er mange faringer udenfor arbejdstiden.

Faringsovervågning i arbejdstiden

Sørg for, at én bestemt person har fokus på faringsovervågningen i arbejdstiden. Der skal være afsat tid til, at alle farende søer tilses hver halve time, når et stopur eller en alarm på mobiltelefonen giver besked. Ved hvert tilsyn skal antallet af fødte grise registreres. Hvis der ikke er født grise siden sidste kontrol, skal der gives fødselshjælp.

Find det optimale tidspunkt for aftenrunden

Hvis der ikke er nogen i stalden fast, når der er mange faringer, så bør der som minimum være en aftenrunde og personale, som møder tidligt ind om morgenen efter de store farenetter. Med en gennemsnitlig faringslængde på 8 timer vil de søer, som begynder på faringen efter arbejdstid, ofte være i gang med sidste tredjedel af faringen klokken 21 eller 22. Ud over at give fød-

Faringsovervågning og rettidig fødselshjælp vil halvere antallet af dødfødte grise.

selshjælp til alle søer, som er i gang med at fare ved aftenrunden, og som ikke har våde nyfødte grise i kuldet, så registreres antal levendefødte og dødfødte grise i kuldet. Næste morgen tælles kuldene op igen. Det vil vise, hvor mange kuld der var færdige ved aftenrunden, hvor mange søer som

fortsatte med at få grise efter aftenrunden, og hvor mange søer som først gik i gang med faring efter aftenrunden. Disse oplysninger kan bruges til at optimere tidspunktet for aftenrunden, så aftenrunden rammer flest mulige af søerne, når de har født cirka to tredjedele af deres grise.

Hvis der ikke tælles grise ved hvert tilsyn

Så skal der gives fødselshjælp til alle farende søer, som ikke har en våd gris i kuldet ved tilsynet. Nyfødte grise er tørre indenfor 15 minutter, så du kommer til at lave rigtig meget fødselshjælp, hvis du ikke tæller grisene ved tilsynene.

Bonus ved faringsovervågning

Når du alligevel regelmæssigt kommer igennem farestalden, så læg de nyfødte grise op til yveret. Dette vil øge overlevelsen med omkring to procentpoint.

- Kolde grise lægges ind under varmelampen.
- Grise født i fosterhinden hjælpes ud og hjælpes til at trække vejret.
- Klemte grise hjælpes fri af soen.
- Du skal ikke tørre våde grise med halm eller papir. Det øger dødeligheden.

Overvej en TIDLIG mindsteamme, når du alligevel er i stalden

Hvis en ung so er ved at fare, kan du samle de mindste nyfødte grise hos denne so, så de bedre kan sikres råmælk. Sørg for, at der ikke ligger mere end 14 grise hos mindsteammen. Hvis du løbende flytter mindsteammens egne store grise til andre søer, som stadig er ved at fare, kan de få råmælk her. Det gør det lettere for de mindste grise at sikre sig råmælk, end hvis de bliver hos egen mor og skal kæmpe imod mange store kuldsøskende.